

Středočeský kraj

Poradní sbor hejtmanky kraje na úseku SPOD

Praha, 4. 4. 2025

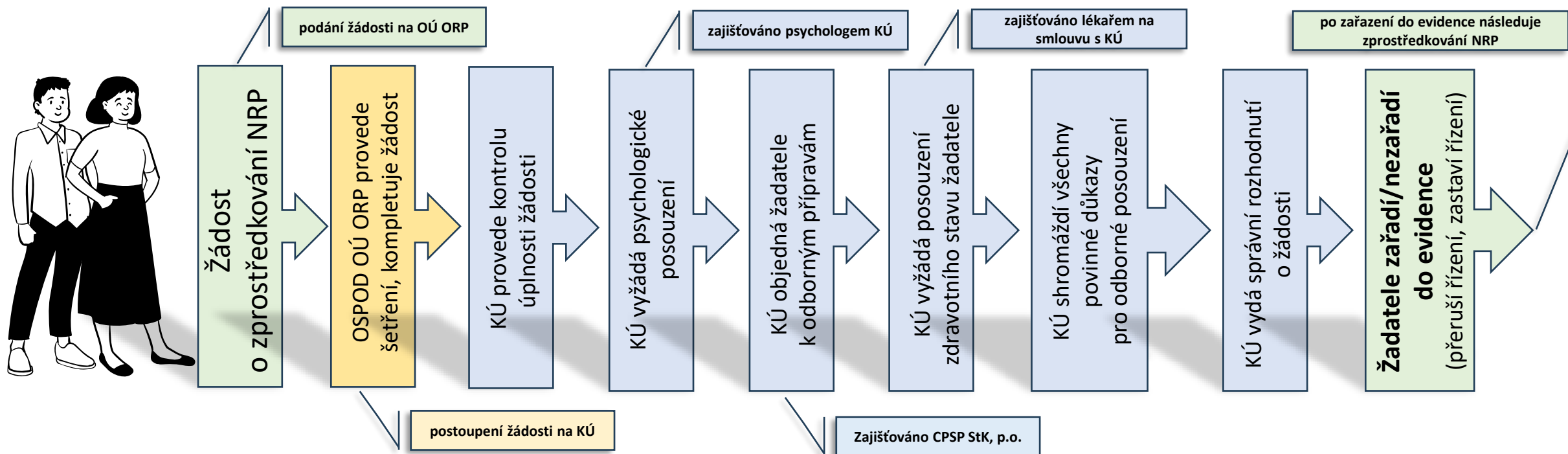
Psychologické posuzování žadatelů o NRP – novela ZSPOD

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí – novela platná od 1.1.2025
změny v agendě NRP účinné od 1.7.2025

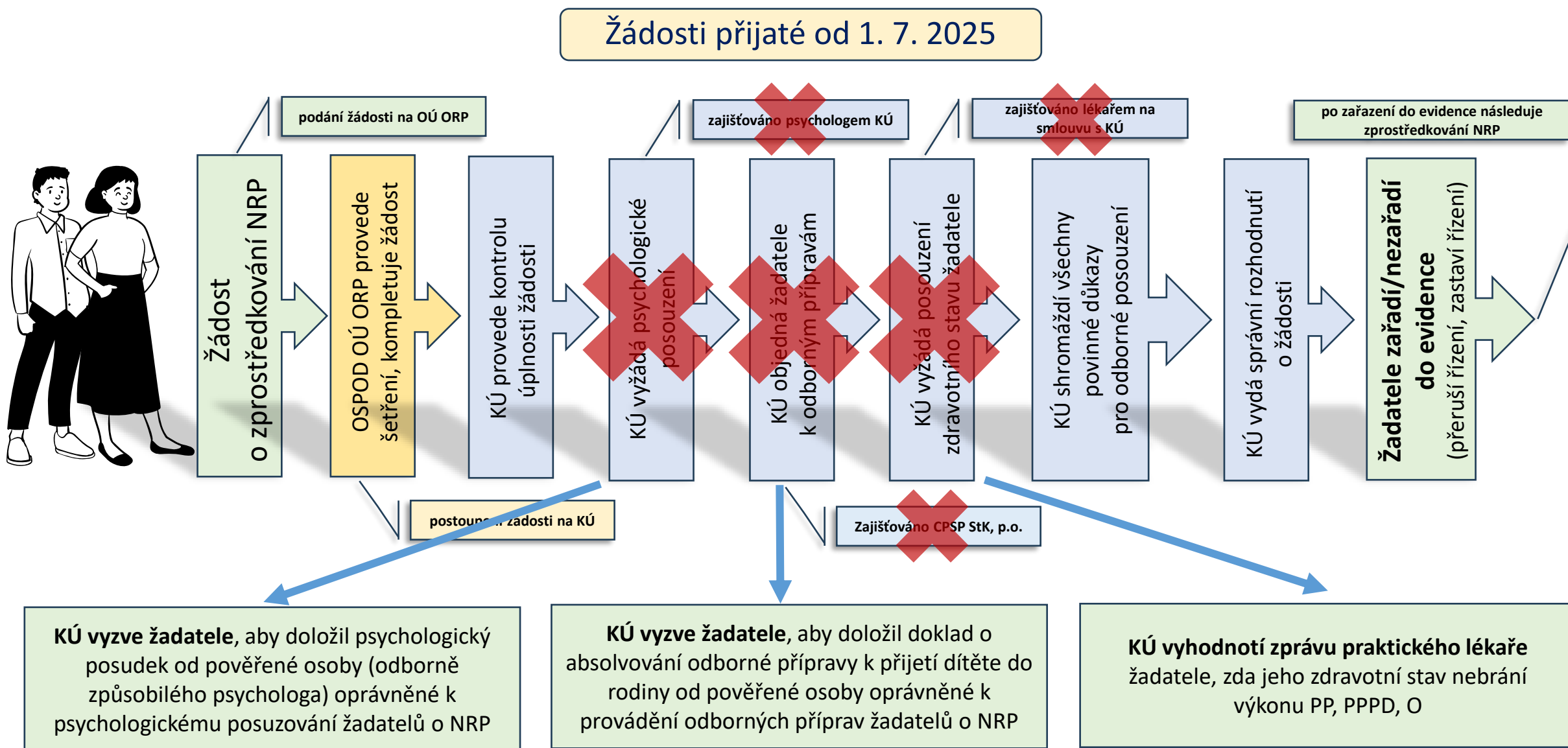
Změny v procesu správního řízení o žádosti o zprostředkování NRP

(řízení o žádosti o zařazení do evidence osob vhodných stát se osvojiteli, pěstouny a pěstouny na přechodnou dobu)

Žádosti přijaté do 30. 6. 2025

Psychologické posuzování žadatelů o NRP – novela ZSPOD

Psychologické posuzování žadatelů o NRP – novela ZSPOD

Změny v důkazním řízení správního řízení a odborném posouzení žadatele

Žádosti přijaté do 30.6.2025 - obligatorní podklady (důkazy) pro rozhodnutí o žádosti:

- **Doklad o absolvování odborné přípravy** – zpráva z odborných příprav - **povinnost KÚ zajistit odborné přípravy**
- **Posudek o zdravotní způsobilosti žadatele** (včetně společně posuzovaných osob) – posouzení zda duševní, tělesný a smyslový stav nebrání výkonu zvolené formy NRP) - **povinnost KÚ opatřit si důkaz**
- **Posudek o psychické způsobilosti žadatele** (společně posuzovaných osob) – posouzení charakteristiky osobnosti, psychický stav žadatele, motivace k podání žádosti, stabilita manželského vztahu, vztahy v rodině) - **povinnost KÚ opatřit si důkaz**

Žádosti přijaté od 1. 7. 2025 - obligatorní podklady (důkazy) pro rozhodnutí o žádosti:

- **Doklad o absolvování odborné přípravy** – zpráva z odborných příprav – **povinnost žadatele předložit důkaz na výzvu KÚ**
- **Posudek o zdravotní způsobilosti žadatele (včetně společně posuzovaných osob)** – posouzení zda duševní, tělesný a smyslový stav nebrání výkonu zvolené formy NRP) – **povinnost žadatele předložit důkaz zprávou PL – příloha žádosti**
- **Posudek o psychické způsobilosti žadatele** (společně posuzovaných osob) – posouzení charakteristiky osobnosti, psychický stav žadatele, motivace k podání žádosti, stabilita manželského vztahu, vztahy v rodině)

stává se fakultativním důkazem na zvážení správního orgánu

Psychologické posuzování žadatelů o NRP – novela ZSPOD

Posouzení psychické způsobilosti žadatele (společně posuzovaných osob)

MPSV novelou zákona **navrhlo stanovit, že pokud nebudou zaměstnanci krajského úřadu** (pověřené úřední osoby) **na základě dostupných podkladů ve spise** (opis z rejstříku trestů, posudek o zdravotní způsobilosti žadatele a spoluposuzovaných osob, zpráv ze sociálních šetření vypracovaných obecním úřadem obce s rozšířenou působností, doložených údajů o ekonomických a bytových poměrech žadatele, zprávy z příprav k přijetí dítěte do rodiny atd.) **a rozhovorů se žadatelem a spoluposuzovanými osobami schopní posoudit všechny oblasti potřebné pro vydání rozhodnutí a bude třeba odborné posouzení daných oblastí psychologem** (charakteristika osobnosti, psychický stav žadatele, motivace k podání žádosti o NRP, stabilita manželského či obdobného vztahu či některé specifické otázky vztahující se ke konkrétnímu žadateli) – **žadatel bude vyzván k doložení posudku o psychické způsobilosti.**

(Zdroj: důvodová zpráva MPSV k novele zákona)

Psychologické posuzování žadatelů o NRP – novela ZSPOD

Rizika plynoucí s „přenesení“ obligatorní součásti podkladů rozhodných pro vydání správního rozhodnutí ve věci žádosti do fakultativní součásti důkazu na základě posouzení oprávněné úřední osoby:

- **nedostatečné odborné kompetence k posouzení charakteristiky osobnosti žadatele** a společně posuzovaných osob (dětí) a jejich psychického stavu oprávněná úřední osoba (sociální pracovník – odborná způsobilost podle § 110 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách)
- **odstranění důležitého „filtru“ pro eliminaci rizik** spojených se zařazení žadatele do evidence s psychickou patologií

Rizika plynoucí z nenařízeného psychologického posouzení:

- **snížení kvality poskytované péče ohroženému dítěti**
- **selhání náhradní rodinné péče** – pěstounské péče, pěstounské péče na přechodnou dobu
- **ohrožení dítěte**

Rizika plynoucí z nařízeného psychologického posouzení:

- **nespokojenost a stížnosti žadatelů**

Psychologické posuzování žadatelů o NRP – novela ZSPOD

NAŘÍZENÍ X NENAŘÍZENÍ

V **obou případech** bude nezbytné odůvodnění postupu správním orgánem.

V **případě nenařízení psychologického posouzení** bude odůvodnění postupu správního úřadu zvláště důležité při řešení případů spojených se selháním NRP (zejména pěstounské péče), zvláště pak při ohrožení zdraví, vývoje či života dítěte, nebo schopnosti zajišťovat jeho potřeby.

Rizika vystavení tlaku na oprávněnou úřední osobu a nezbytné přijetí odpovědnost správním orgánem.

Existence aktuální mezikrajské nejednotnosti

Různé varianty přístupu krajů (např. plošné vyžadování psychologického posouzení jako doposud, vyjmutí žadatelů o osvojení s psychologického posuzování, výběr žadatelů k psychologickému posouzení po konzultaci s psychologem úřadu – povinné osobní jednání apod.)

- PS hejtmanky kraje po projednání tématu *Možnosti psychologického posuzování žadatelů v souvislosti s novelou ZSPOD a po diskusi k tomuto tématu zaujímá stanovisko:*
- Poradní sbor hejtmanky Středočeského kraje na úseku SPO považuje absenci posouzení psychické způsobilosti žadatele o náhradní rodinou péči v procesu řízení o žádosti za rizikovou s ohledem na kvalitu poskytované péče ohroženému dítěti.

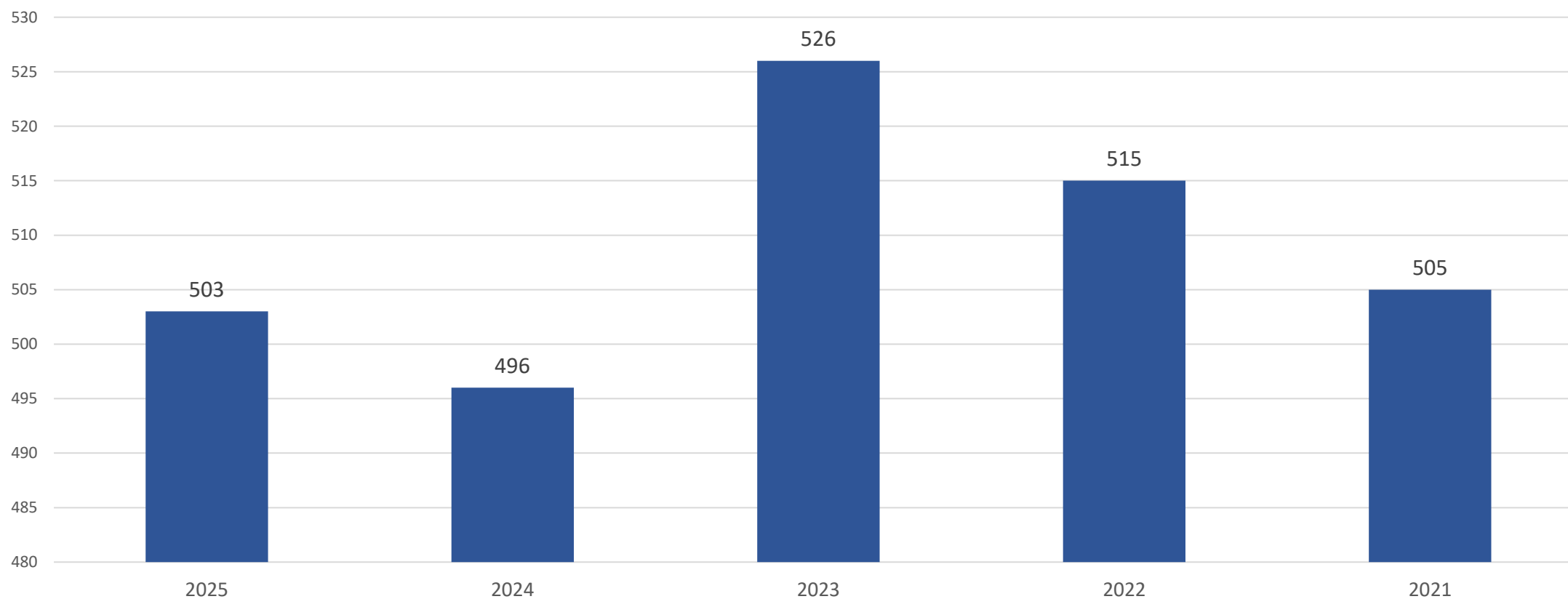

Statistiky dětí umístěných mimo rodinu na základě soudního rozhodnutí

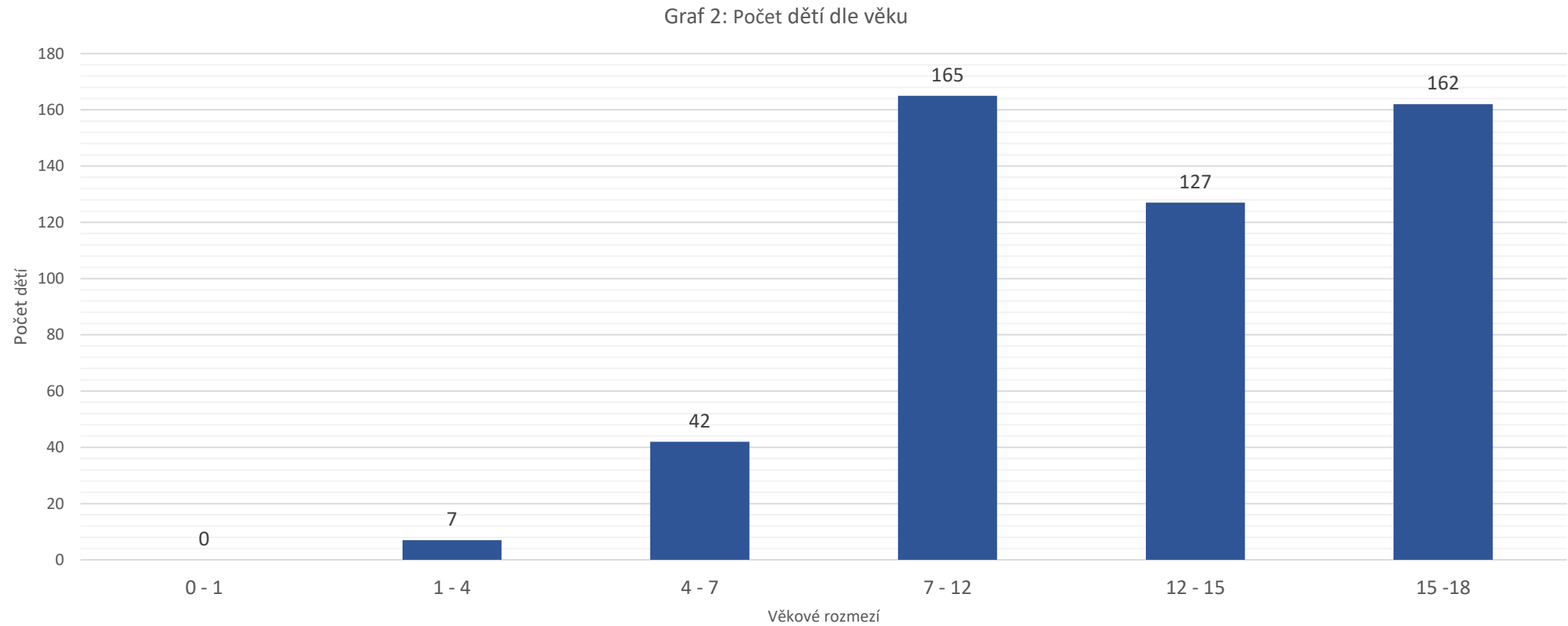
stav k 1. 4. 2025

Celkový počet dětí umístěných v zařízeních ÚV a OV ve Středočeském kraji

Graf 1: Počet dětí celkem

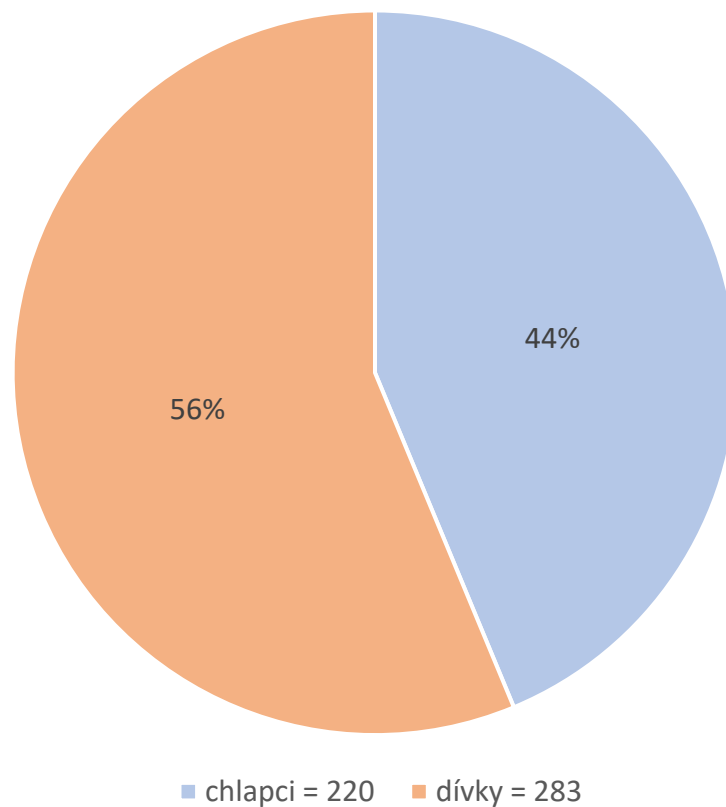

Celkový počet umístěných dětí dle věku

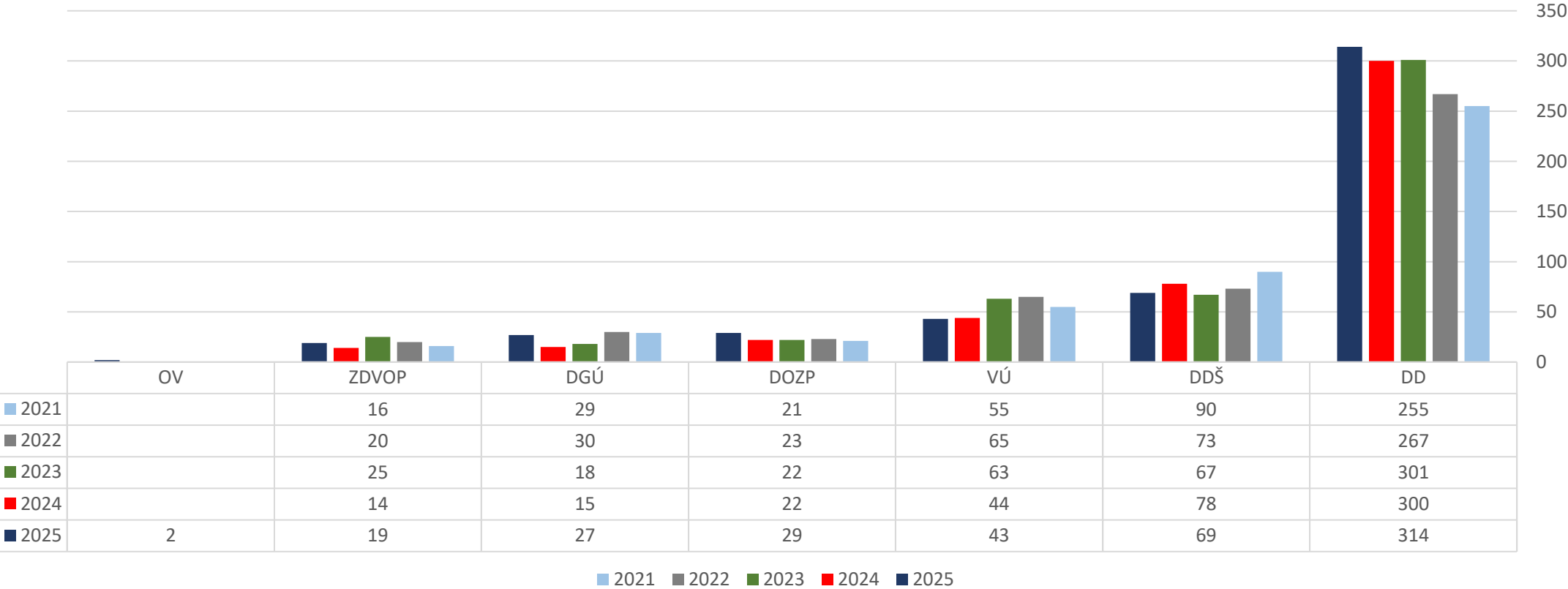
Celkový počet umístěných dětí dle pohlaví

Graf 3: Počet dětí dle pohlaví

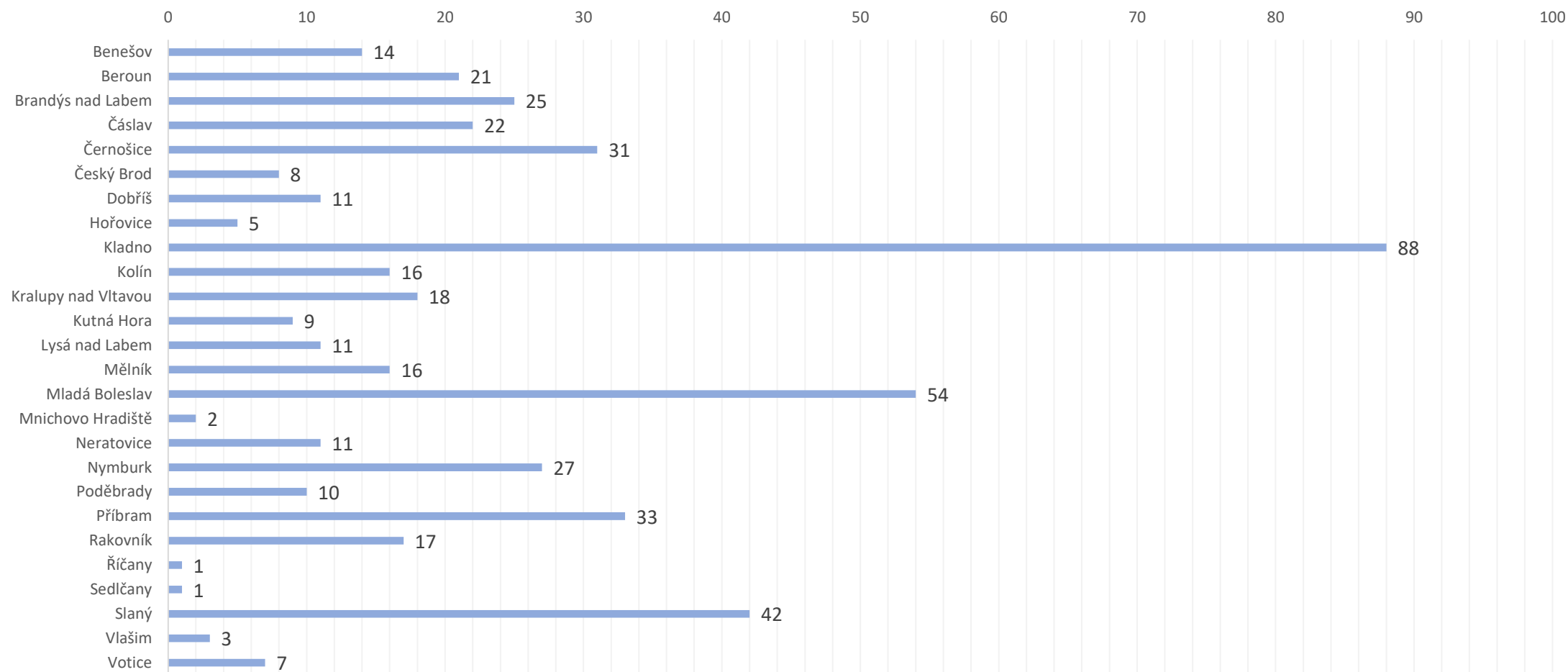
Celkový počet umístěných dětí dle typu zařízení

Graf 4: Počet dětí dle typu zařízení

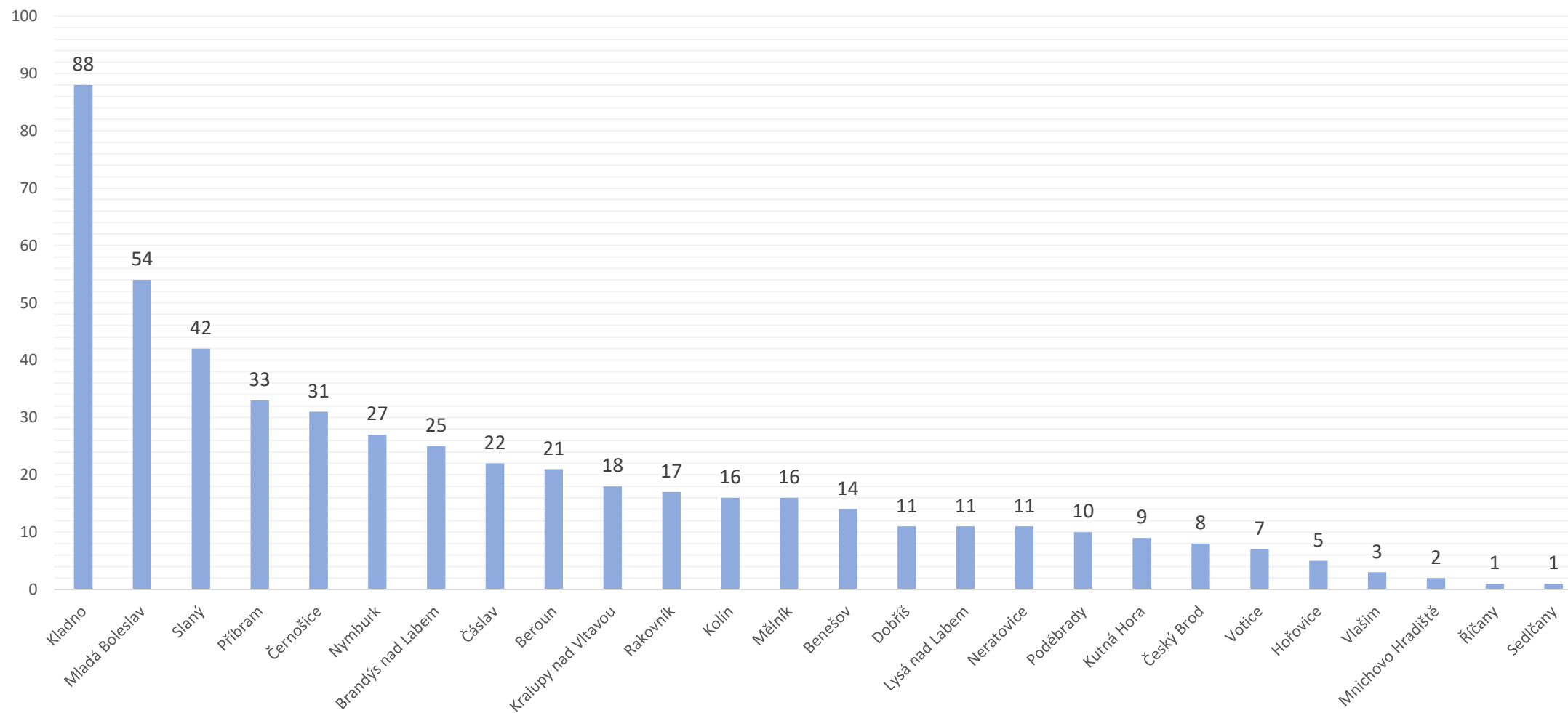
Počet umístěných dětí dle OÚ ORP

Graf 5: Počet dětí dle OÚ ORP

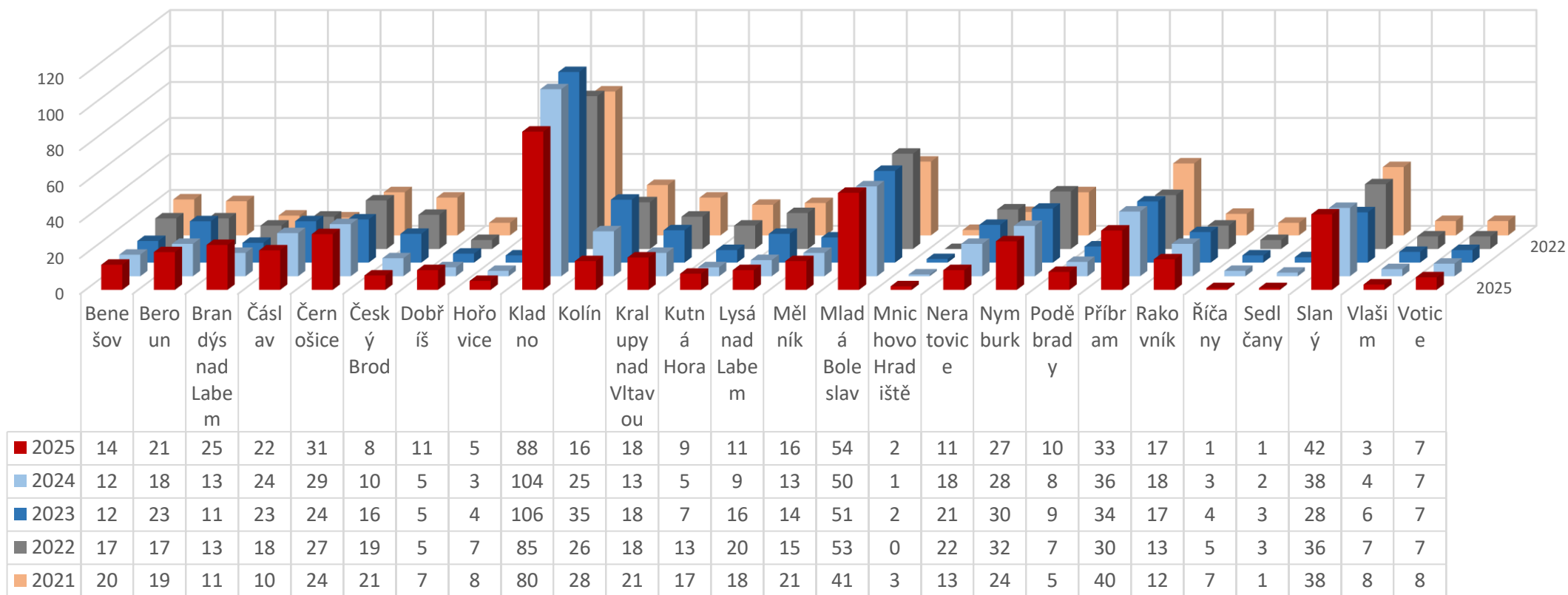
Počet umístěných dětí dle OÚ ORP - vzestupně

Graf 6: Počet dětí dle OÚ ORP - vzestupně

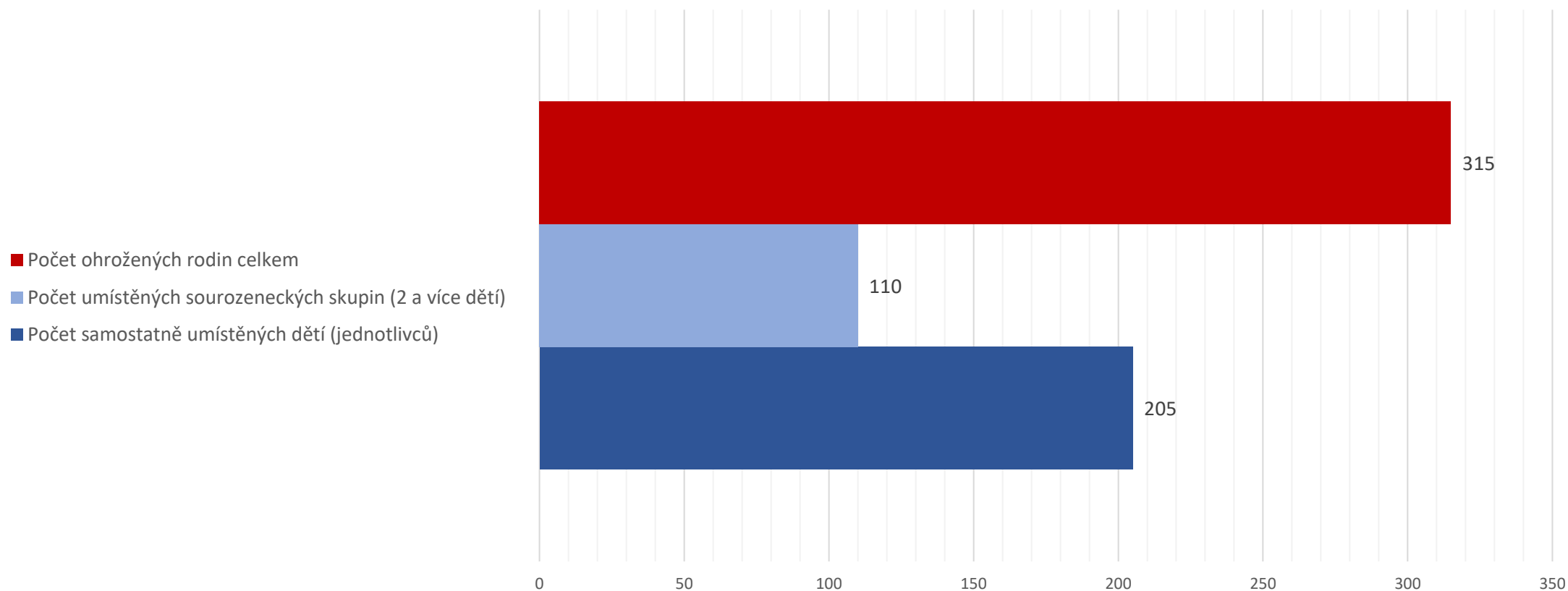
Počet umístěných dětí za jednotlivá OÚ ORP v letech 2021 – 2025

Graf 7

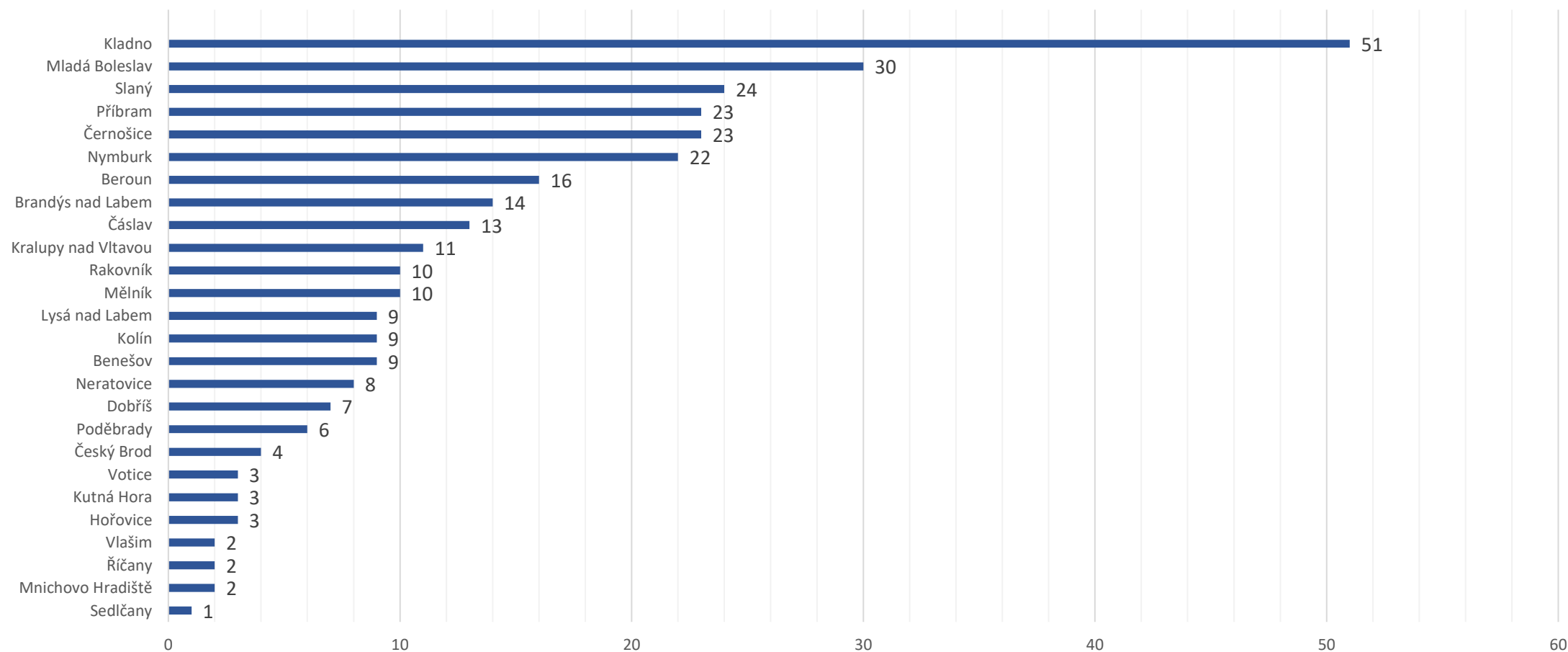
Počet ohrožených rodin dětí umístěných v ÚV a OV ve Středočeském kraji

Graf 8: Počet ohrožených rodin umístěných dětí

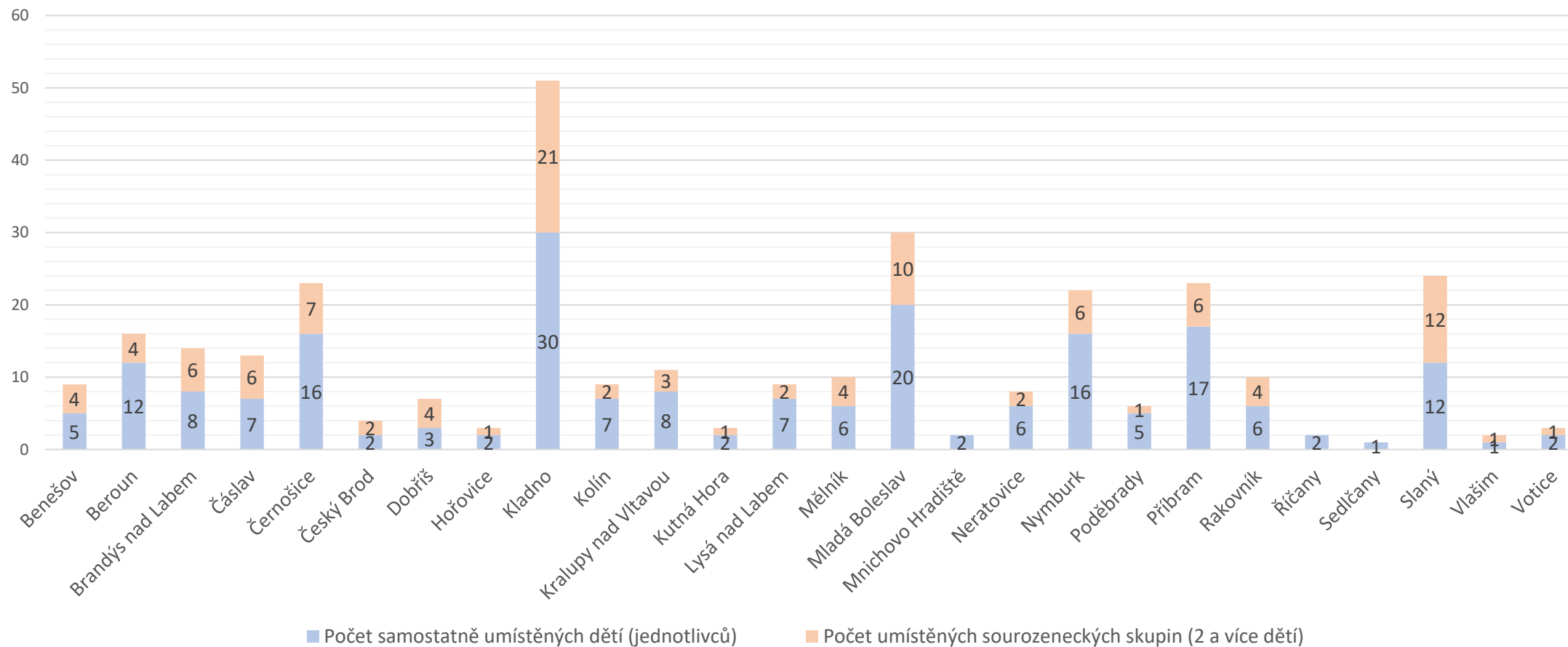
Počet ohrožených rodin umístěných dětí dle OÚ ORP

Graf 9: Počet ohrožených rodin dle OÚ ORP

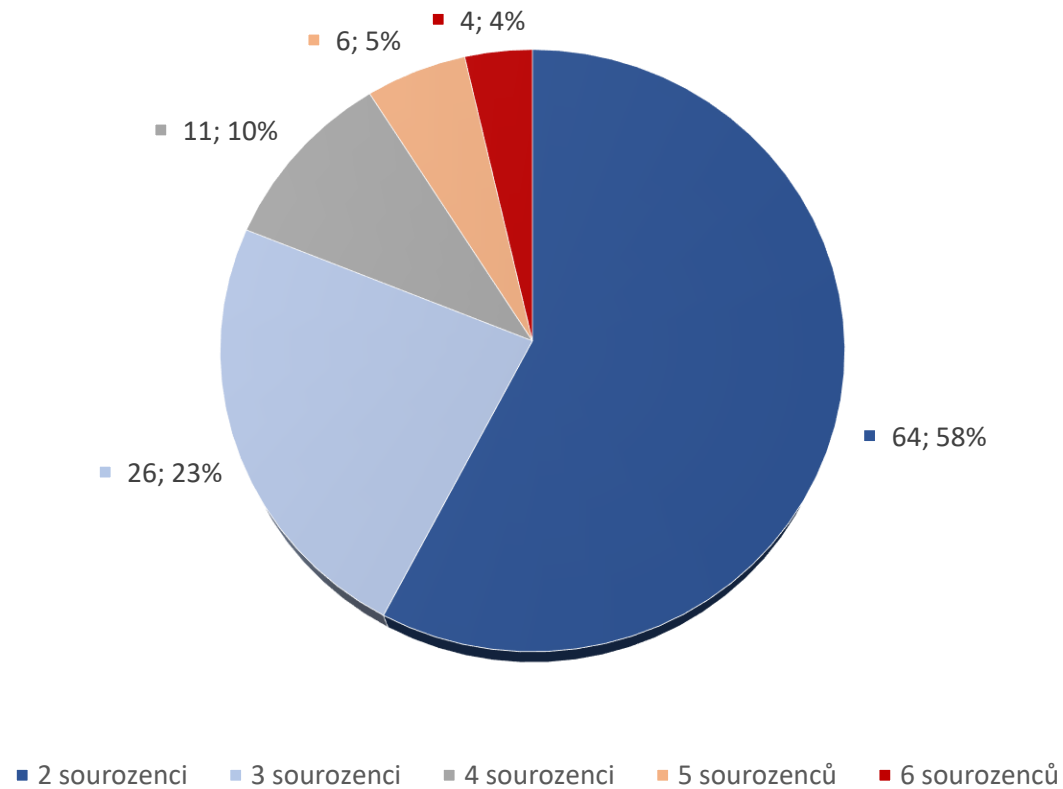
Počet umístěných sourozeneckých skupin dle OÚ ORP

Graf 10

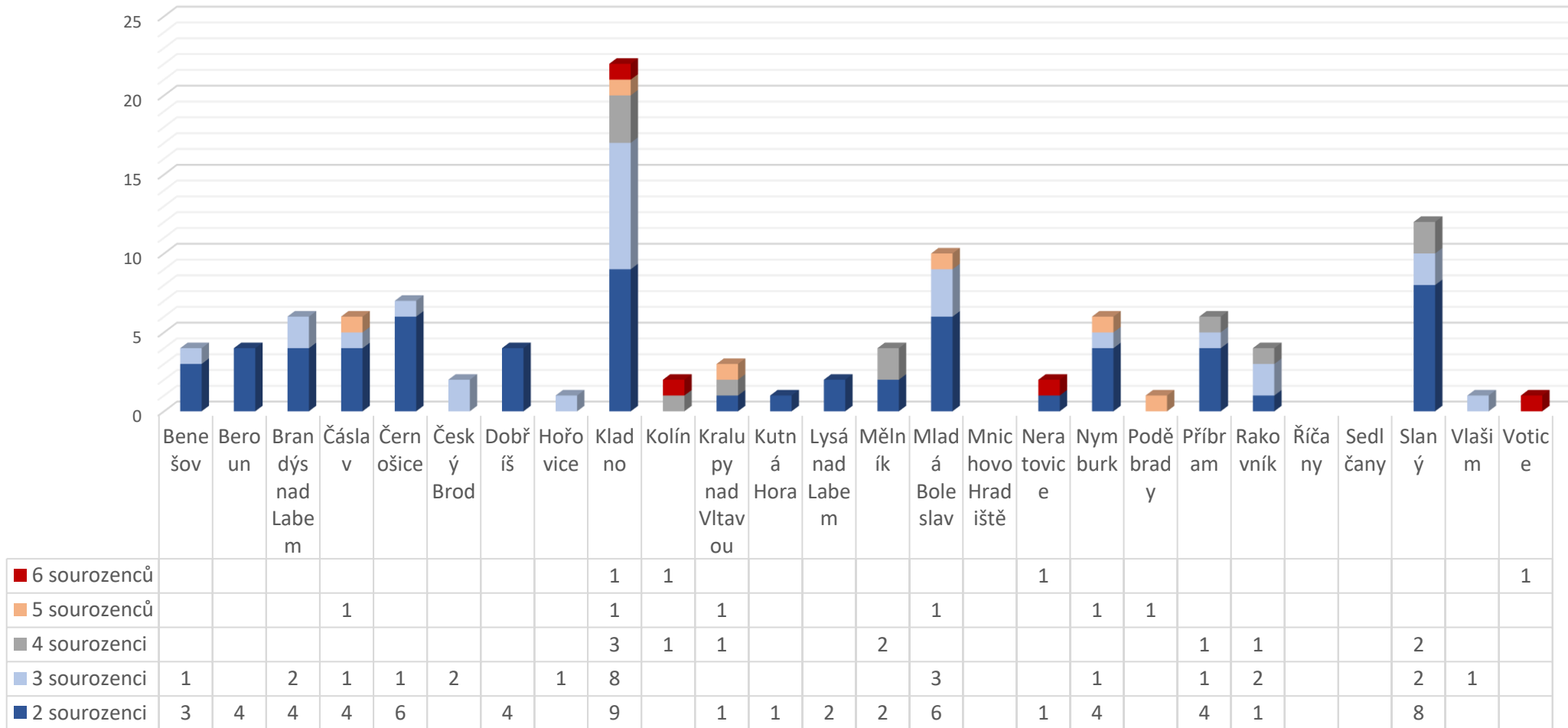
Počty typů sourozeneckých skupin

Graf 11: Typy sourozeneckých skupin

Četnost sourozeneckých skupin dle OÚ ORP

Graf 12: Typy sourozeneckých skupin

Novela zákona o VOP – 77/2025 Sb. – 1. 7. 2025

Dětský ombudsman nově zákonné povinnosti a práva:

- Prošetřovat stížnosti dětí na úřady – povinnost poskytnout součinnost, informace (§51 ZSPOD)
- Dohlížet nad dodržováním práv v dětských zařízeních.
 - Právo podání stížnosti dítětem bez vědomí zástupců, právo jednat s dítětem samostatně
- Chránit děti před diskriminací.
- Monitorovat naplňování práv dětí v různých oblastech života a své poznatky prosazovat.
- Připomínkovat právní předpisy a další dokumenty týkající se dětí.
- Podávat návrh na zahájení soudního řízení v případě ohrožení práv dítěte – účastník řízení
 - Držení v ústavu sociálním nebo zdravotním
- Právo vstoupit do zahájeného řízení – účastník řízení
 - **a)** přivolení k zásahu do integrity nezletilé osoby,
 - **b)** ochrany proti domácímu násilí,
 - **c)** určení nebo popření otcovství,
 - **d)** péče soudu o nezletilé,
 - **e)** vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče,
 - **f)** vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb a
 - **g)** osvojení.

Metodické doporučení

1/2025

Výkon sociálně-právní ochrany dětí na úrovni obecního úřadu
od 1. 1. 2025
na území Středočeského kraje

Krajský úřad Středočeského kraje
Odbor sociálních věcí, Oddělení sociálně-právní ochrany dětí
2025

Obsah

Úvod	4
1. Role OSPOD	5
1.1. Oznamovací povinnost	6
1.2. Vyhodnocení ohrožení dítěte OÚ ORP	7
1.3. Roviny práce OSPOD s rodinou	8
1.4. Pravomoc OSPOD k činění kroků ochrany dítěte	10
2. Preventivní a poradenská činnost obecního úřadu	10
2.1. Vyhledávání a oznamování dětí uvedených v § 6 zákona o SPOD	11
2.2. Projednání nedostatků s rodiči/dítětem	12
2.3. Poskytování poradenství	13
2.4. Zprostředkování kontaktu	15
3. Zajištění neodkladné péče	16
3.1. Zajištění péče příbuzným	17
3.2. Zajištění péče osobou blízkou	17
3.3. Zajištění péče obecním úřadem	17
3.3.1. Možnosti OSPOD při zajištění péče o dítě	18
3.3.2. Spolupráce obecního úřadu a OSPOD při zajištění péče	19
3.4. Zajištění neodkladné péče nezletilému cizinci	21
4. Povinnost poskytnout informace na vyžádání	22
4.1. Poskytování informací soudu	22
4.2. Poskytování informací OSPOD	23
4.3. Poskytování informací státnímu zastupitelství	23
5. Vedení spisové dokumentace a rejstříků OÚ	24
5.1. Zvláštní složka spisu	25
5.2. Nahlížení do spisové dokumentace ROD	25
6. Mlčenlivost	27
7. Místní příslušnost, kontrola výkonu	28
8. Standardy kvality výkonu sociálně právní ochrany dítěte	29
8.1. Obsah kritérií standardů kvality	31

- Rozesláno všem OU, OU ORP (1144 obcí)
- Nastavení vzájemné spolupráce zůstává na jednotlivých OU ORP (doporučení snaha o vyjasnění povinností OU)

Závěr ze systematických návštěv VOP v zařízeních pro výkon UV a OV

https://www.ochrance.cz/aktualne/je_nutne_se_vice_zamerit_na_potreby_deti_zijících_v_ustavních_zarizeních_obzvláště_těch_s_ochrannou_vychovou_a_drogovou_zavislosti-zastupce_ombudsmana_zada_msmt_o_revizi_systemu/

Závěry:

- Zástupce ombudsmana vyzývá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) k revizi systému péče o děti v ústavních zařízeních.
- Potřeba zaměřit se na potřeby dětí s ochrannou výchovou a drogami závislých dětí.
- Podle ombudsmana není současný systém dostatečně přizpůsoben potřebám těchto dětí.
- Doporučuje se rozdělit zařízení pro děti s ochrannou výchovou od zařízení pro děti s jinými problémy (např. extrémní výchovné problémy nebo drogové závislosti).
- Děti žijící v těchto zařízeních potřebují specializovanou péči, která by odpovídala jejich individuálním potřebám.
- Ombudsman zdůrazňuje důležitost vzdělávání a odborné přípravy pracovníků v těchto zařízeních.
- Zástupce ombudsmana apeluje na MŠMT, aby provedlo mapování potřeb těchto dětí a upravilo systém péče.

Nově vzniklá pozice školského ombudsmana

Náhradní rodinná péče ve Středočeském kraji

Počet dětí v pěstounské péči (stav k 31. 12. sledovaného roku)

sledovaný rok	počet dětí	z toho zdravotně postižených
2010	733	14
2011	765	21
2012	819	23
2013	925	31
2014	1046	31
2015	1155	36
2016	1164	24
2017	1215	42
2018	1241	40
2019	1300	35
2020	1291	9
2021	1374	32
2022	1286	32
2023	1284	9
2024	1300	37

Náhradní rodinná péče ve Středočeském kraji

Počet dětí v poručenské péči (stav k 31. 12. sledovaného roku)

sledovaný rok	počet dětí	z toho zdravotně postižených
2010	259	8
2011	252	7
2012	268	11
2013	275	16
2014	283	23
2015	288	17
2016	269	23
2017	288	22
2018	309	19
2019	302	22
2020	290	27
2021	316	32
2022	324	29
2023	353	37
2024	377	25

Náhradní rodinná péče ve Středočeském kraji

Počet dětí v péči jiné fyzické osoby než rodiče – tzv. svěření (stav k 31. 12. sledovaného roku)

sledovaný rok	počet dětí	z toho zdravotně postižených
2010	545	2
2011	507	0
2012	533	3
2013	450	1
2014	428	7
2015	349	7
2016	385	11
2017	442	13
2018	441	15
2019	468	9
2020	369	9
2021	435	9
2022	521	6
2023	554	9
2024	612	13

Náhradní rodinná péče ve Středočeském kraji

Počet pěstounských rodin (stav k 31. 12. sledovaného roku)

sledovaný rok	počet rodin celkem	z toho prarodiče	z toho jiný příbuzný
2010	711	453	98
2011	779	490	118
2012	984	534	147
2013	1160	668	171
2014	1106	694	165
2015	1143	728	171
2016	1170	745	169
2017	1235	783	196
2018	1205	772	154
2019	1285	806	154
2020	1267	780	188
2021	1313	777	186
2022	1323	793	203
2023	1329	765	202
2024	1396	822	219

Náhradní rodinná péče ve Středočeském kraji

Počet přijatých žádostí(stav k 31. 12. sledovaného roku)

sledovaný rok	počet přijatých žádostí PĚSTOUNSKÁ PÉČE
2010	18
2011	25
2012	41
2013	44
2014	40
2015	21
2016	27
2017	29
2018	41
2019	42
2020	22
2021	34
2022	20
2023	29
2024	31

Sledovaný rok	počet přijatých žádostí OSVOJENÍ
2010	85
2011	85
2012	98
2013	77
2014	77
2015	75
2016	78
2017	79
2018	72
2019	63
2020	63
2021	74
2022	53
2023	60
2024	50

Náhradní rodinná péče ve Středočeském kraji

Počet přijatých žádostí(stav k 31. 12. sledovaného roku)

sledovaný rok	počet přijatých žádostí PPPD
2018	8
2019	11
2020	17
2021	14
2022	22
2023	18
2024	30

Náhradní rodinná péče ve Středočeském kraji

Počet dětí zprostředkovaných krajským úřadem do NRP

sledovaný rok	počet dětí zprostředkovaných do pěstounské péče
2013	6
2014	26
2015	20
2016	27
2017	13
2018	23
2019	31
2020	29
2021	24
2022	31
2023	21
2024	35

sledovaný rok	počet dětí zprostředkovaných do osvojení
2013	37
2014	35
2015	44
2016	48
2017	41
2018	32
2019	35
2020	31
2021	25
2022	35
2023	31
2024	41

sledovaný rok	počet dětí umístěných v PPPD
2018	87
2019	77
2020	59
2021	60
2022	65
2023	60
2024	93